Απάντηση εις την ένσταση: «Μα πώς να πάω εις την Εκκλησίαν, αφού εκείνοι που πηγαίνουν δεν είναι καλύτεροι εμού, είτε λαϊκοί είναι ούτοι, είτε Κληρικοί;» (Δημήτριος Παναγόπουλος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 2 Ιουνίου, 2010

Αι ενστάσεις κατά του εκκλησιασμού, των κακών λαϊκών, των λεγομένων Χριστιανών, ως και των τυχόν κακών Κληρικών, είναι σχεδόν παγκοίνως γνωσταί. Όπου και εάν ευρεθώμεν κατά κόρον ακούομεν να επαναλαμβάνωνται κατηγορίαι από την ζύμην αυτήν των συγχρόνων Φαρισαίων, των καλών, των αναμαρτήτων δήθεν ανθρώπων του σαλονιού.

Απορρίπτουν, πρώτον τον Χριστόν και κατόπιν την Εκκλησίαν Αυτού. Διότι ψεύδονται όσοι λέγουν, ότι αγαπούν τον Χριστόν αλλ' απορρίπτουν την Εκκλησίαν Του, διότι υπάρχουν δήθεν άνθρωποι, οίτινες, είτε λαϊκοί είτε Κληρικοί είναι ούτοι, καπηλεύονται αυτήν. Είναι αλήθεια όμως, όταν τους ακούση κανείς που δεν έχει τόσον εμβαθύνει εις τα Χριστιανικά πράγματα, νομίζει ότι έχουν δίκαιον. Διότι λέγουν πώς να πάω εις την Εκκλησίαν, τί να ιδώ και τί να ακούσω; Είναι ιερείς οι σημερινοί ή κάπηλοι των μυστηρίων; Είναι Αρχιερείς αυτοί; Πού είναι οι ιεροκήρυκες οι ευσεβείς; Πού είναι οι πνευματικοί αξιωματικοί της Εκκλησίας, ίνα ενδιαφερθούν δια τους πτωχούς, δια τους φυλακισμένους, τους αναπήρους, τους ασθενείς, τους αποκλήρους, τους παντοίους αμαρτωλούς, δια να τους σεβασθώμεν και να πάμε εις την Εκκλησίαν; Πού είναι η Εκκλησία του Χρυσοστόμου; Πού είναι οι άξιοι εκείνοι ιερείς των χρόνων των Αγίων Πατέρων μας; Πού είναι σήμερον οι ιεράρχαι, οι πνευματικοί αυτοί του λαού Ποιμένες, οίτινες να περιέλθουν τας επαρχίας των και επικοινωνήσουν με το εγκαταλελειμένον Ποίμνιόν των, με τον βιοπαλαίοντα αυτόν λαόν, τον αγνοούντα παντελώς τον προορισμόν του και να σκύψουν επάνω του, να κουρασθούν να ιδρώσουν δια να θεραπεύσουν τας τόσας πνευματικάς του ανάγκας; Πώς λοιπόν να εκκλησιασθώμεν; Πώς να πάμε εις την Εκκλησίαν; Με αυτά τα χάλια που έχει, δεν πηγαίνομεν, κ.λ.π., κ.λ.π.

Και εάν εξετάσωμεν κατά βάθος τας ενστάσεις αυτάς, είμεθα υποχρεωμένοι να ομολογήσωμεν, ότι αυτά που λέγονται πιθανόν να είναι ολίγα εν σχέσει με εκείνα που ενίοτε συμβαίνουν. Αλλά το θέμα δεν στάματα εδώ. Δηλαδή ότι η Εκκλησία δεν ίσταται εις το ύψος της και προς τούτο ευθύνονται οι Κληρικοί, και ότι ημείς είμεθα οι ανεύθυνοι, αι αθώαι περιστεραί, και δυνάμεθα ούτω να ιστάμεθα μακρόθεν και να

κατηγορώμεν αυτήν και τους εν αυτή.

Όχι· Διότι η ευθύνη δια την κατάστασιν της Εκκλησίας βαρύνει και ημάς. Και ερωτώμεν όλους αυτούς τους εκ των σαλονιών, καφενείων και ταβερνών βάλλοντας, είτε κύριοι είναι, είτε δεσποινίδες, γνωρίζουν ότι δεν είναι απηλαγμένοι της ενοχής; Γνωρίζουν άραγε ότι εξ αιτίας της αδιαφορίας των και του μίσους αυτών προς αυτήν έχει δημιουργηθή αυτή η κατάστασις;

Πότε εσκέφθητε, «λευκαί» περιστεραί των σαλονιών δια το γόητρον της Εκκλησίας; Πότε παρακαλέσατε, «αναμάρτητοι» των καφενείων, τον Θεόν να την στερεώση; Πότε εζητήσατε εν ταις ιδιαιτέραις προς τον Θεόν προσευχαίς σας (εάν βεβαίως ποτέ προσεύχεσθε) ν' αναδείξη ποιμένας και διδασκάλους, υπό θείου εμφορουμένου ζήλου, κατόπιν της ειδικής εντολής του Κυρίου· «*Δεήθητε ουν του Κυρίου του θερισμού όπως εκβάλη εργάτας εις τον θερισμόν αυτού*» (Λουκ. ι' 12) καθ' ότι· «*Ο θερισμός πολύς, οι δε εργάται ολίγοι*» (Ματθ. θ' 38).

Πότε εσκέφθητε, φέροντες το τετιμημένον και πανένδοξον όνομα του Ορθοδόξου Χριστιανού ν' αφιερώσητε, τον εαυτόν σας ή εν εκ των τέκνων σας εις την Εκκλησίαν, εις την υπηρεσίαν του Χριστού, κάμνοντας το αυτό ιερέα του Υψίστου και ούτω ν' αναβιβασθή εις το υψηλότερον, το αριστοκρατικώτερον και το ευγενέστερον των επί της γης Υπουργημάτων, που είναι του Κληρικού; Αλλά νομίζομεν ότι όχι μόνον δεν θα επροθυμοποιήθητε να κινήσητε το ενδιαφέρον του τέκνου σας προς την Εκκλησίαν, αλλά και εάν ο Θεός του είχε φυτεύσει τοιούτόν τι, του το εκριζώσατε εν τη απιστία σας.

Το ενδιαφέρον σας, δυστυχώς, είναι μόνον δια τα γήπεδα, τα θέατρα, τα λεγόμενα κοσμικά κέντρα, τα γλέντια, τους χορούς, τας εκδρομάς, τας ηδονάς της σαρκός κ.τ.τ. Προς αυτά είναι πλήρες το ενδιαφέρον σας· προς τούτο άλλωστε η εμφάνισίς σας και το περιβάλλον σας κατά το δυνατόν άρτιον. Δια την Εκκλησίαν τίποτε· μόνον κατηγορίας και ύβρεις καπηλείου.

Πότε, αγαπητοί, ημείς οι λεγόμενοι Χριστιανοί, εθεωρήσαμεν ως την ιερωτέραν πασών των υποχρεώσεών μας, την δια τα πράγματα της Εκκλησίας διάθεσιν, έστω μιας κατά μήνα ημέρας, ίνα από κοινού εξετάζοντες μετ' ενδιαφέροντος την κατάστασιν, προβαίνωμεν μετά των «υπηρετών των μυστηρίων του Θεού» των τιτλούχων τούτων της Εκκλησίας, εις την διόρθωσιν των κακώς εχόντων; Ασφαλώς ουδέποτε.

Διατί λοιπόν μεμψιμοιρώμεν και αιτώμεθα την Εκκλησίαν, της οποίας μέλη αποτελούμεν και ημείς και δια την οποίαν ουδέποτε ενδιαφέρθημεν; Πώς, οι μεν κατά μήνα οι δε άπαξ ή δις του έτους εκκλησιαζόμενοι, Πάσχα και Θεοφάνεια (έξωθεν ιστάμενοι και κλέπτοντες το φώς της Αναστάσεως ή τον Αγιασμόν των Θεοφανείων) επικριταί των Εκκλησιαστικών πραγμάτων γενόμενοι, έχετε την

αξίωσιν να ευρίσκωνται τα πάντα εις την θέσιν των καθ' όλον το έτος που σεις απουσιάζετε; Και πώς έχετε την αξίωσιν να γίνωνται αποδεκταί αι στιγμιαίοι της αγνοίας σας εμπνεύσεις, αναφορικώς με την θεραπείαν των κακώς κειμένων της Εκκλησίας; Μήπως νομίζετε, αυτοκαλούμενοι «καλοί», σεις που εκκλησιάζεσθε άπαξ δις ή τρις του έτους, και το παράδειγμά σας, δυστυχώς, το μιμούνται πολλοί, ότι η Εκκλησία θα ευρίσκεται καθ' όλα εν τάξει και εις τας ακολουθίας της και εις τους αξιωματικούς της (τους ιερείς) και εις την εμφάνισίν της;

Μήπως αδιαφορείτε, διότι έχετε την γνώμην, ότι οι πνευματικοί Αρχιερείς, Ιερείς και Διδάσκαλοι της Εκκλησίας δύνανται να γίνουν μόνον με νόμους και με γνώσεις Πανεπιστημιακάς (εν πολλοίς βεβαίως σπουδαίας καί χρησιμωτάτας), εάν δεν ενδιαφερθήτε και σεις προσωπικώς δια την ευσεβεστέραν συγκρότησίν των, εάν εντός της οικογενείας σας δεν αρχίσητε ΣΕΙΣ πρώτοι, να καλλιεργήτε την αγάπην, τον σεβασμόν και το ενδιαφέρον των τέκνων σας προς Αυτήν; Ή έχετε την γνώμην, ότι η Εκκλησία θα πάη εμπρός, εφ' όσον ημείς δεν κάμνομεν τίποτε άλλο από το βράδυ έως το πρωΐ και από το πρωί έως το βράδυ από το να κατηγορώμεν ενώπιον των πάντων και κατ' εξοχήν των μικρών μας τέκνων την Εκκλησίαν και τους ιερείς; Είναι δυνατόν με τοιαύτην εγκληματικήν τακτικήν να αγαπήσουν οι νέοι την Εκκλησίαν, ώστε να προσφέρουν εαυτούς εις Αυτήν, ίνα κάποτε εξυγιανθή έστω και μέρος αυτής.

Αλλ' η υπόθεσις δεν τελειώνει εδώ. Διότι όπως είναι αλήθεια, ότι υπάρχει μερίς Κλήρου που σκανδαλίζει, εξ ίσου είναι αλήθεια, ότι υπάρχει και μερίς Κλήρου που ίσταται εις το ύψος της αποστολής της, και δόξα τω Θεώ είναι η μεγαλυτέρα αύτη.

Αλλωστε ας μη μας διαφεύγη ότι, όπως εκ των δύο πρώτων υιών του Αδάμ και της Εύας ο εις ήτο καλός και ο άλλος κακός, ως προ του Κατακλυσμού επλεόναζον οι κακοί, ως μετά τον Κατακλυσμόν υπήρχον άνθρωποι καλοί και κακοί, ως εκ των πρώτων ημερών του Χριστιανισμού υπήρχον Κληρικοί, έχοντες επίγνωσιν του υψηλού των προορισμού, ως και μερικοί ρυπαίνοντες και μολύνοντες το αξίωμα όπου έφερον, ούτω και επί των ημερών μας, υπάρχουν άνθρωποι ευσεβείς και ασεβείς και συνεπώς και οι εκ των ανθρώπων τούτων προερχόμενοι Κληρικοί, οι μεν είναι άξιοι της αποστολής των οι δε είναι οι παρεξηγήσαντες το υπούργημά των.

Ακόμη ας μη μας διαφεύγη και το εξής· ότι, όταν η πλειονότης ενός λαού είναι κακή και διεφθαρμένη, κατά φυσικήν συνέπειαν, δυστυχώς, διεφθαρμένη θα είναι και η μεγαλυτέρα μερίς του Κλήρου. Δι' αυτό το σφάλμα δεν βαρύνει εξ ολοκλήρου τον Κλήρον, αλλά τον λαόν από τον οποίον προέρχεται ο Κλήρος!

Αλλ' ας εξετάσωμεν έτι την υπόθεσιν, ίνα αποδείξωμεν, ότι επ' ουδενί λόγω δικαιολογείται η εις βάρος του σημερινού Κλήρου, εκ μέρος των λεγομένων Χριστιανών, κατάκρισις και η εκ της Εκκλησίας απομάκρυνσίς των, λόγω της δήθεν

αναξιότητος των οργάνων της.

Εις απόδειξιν των απόψεών μας φέρομεν παράδειγμα την εποχήν του Χρυσοστόμου, Βασιλείου και Γρηγορίου η οποία δικαίως θεωρείται, ο Χρυσούς αιών της Εκκλησίας. Και ας μας επιτρέψουν οι εκάστοτε κατήγοροι Αυτής να τους ερωτήσωμεν.

Σεις κύριοι, που ζητείτε ημέρας Χρυσοστόμου, Βασιλείου και Γρηγορίου δια να εκκλησιασθήτε, διότι όλοι οι άλλοι δεν είναι άξιοι (της καθαρότητός σας) γνωρίζετε ότι και η τότε Εκκλησία των μεγάλων αυτών αναστημάτων, είχε και την σκιεράν πλευράν της; Γνωρίζετε πόσους Επισκόπους καθήρεσεν ο Θείος Χρυσόστομος εις μίαν και μόνην περιοδείαν του, επί σιμωνία και δι' άλλα εγκλήματα επάγοντα καθαίρεσιν, και συνεπώς ως αναξίως κατέχοντας το μέγα της Αρχιερωσύνης υπούργημα; Ουδέποτε, αγαπητοί, ήτο απηλλαγμένη ανακολούθων Ιερωμένων η Εκκλησία. Ανέκαθεν εισεπήδων εκ του μανδροτοίχου εις αυτήν, και όχι εκ της θύρας, λύκοι βαρείς, οίτινες ουκ ήρχοντο ίνα ποιμάνουν την λογικήν Ποίμνην του Ιησού, αλλ' ίνα φάγουν, θύσουν και απολέσουν.

Ακόμη δε και προφητεία ειδική υπάρχει εν τη Π. Διαθήκη προλέγουσα την κακήν αυτήν κατάστασιν των εκάστοτε κακών Ποιμένων, έχουσα (εν παραφράσει) ούτως: «*Και έγινε λόγος Κυρίου προς εμέ, (λέγει ο προφήτης Ιεζεκιήλ) λέγων· Υιέ ανθρώπου, προφήτευσον επί τους ποιμένας του Ισραήλ· προφήτευσον και ειπέ προς αυτούς· Ούτω λέγει Κύριος ο Θεός προς τους ποιμένας· Ουαί εις τους ποιμένας του Ισραήλ, οίτινες βόσκουσιν εαυτούς! Οι ποιμένες δεν βόσκουν τα ποίμνια; Σεις τρώγετε το πάχος και ενδύεσθε το μαλλίον· σφάζετε τα παχέα· δεν βόσκετε τα ποίμνια, δεν ενισχύσατε το ασθενές και δεν ιατρεύσατε το κακώς έχον και δεν εκάματε επίδεσμα εις το συντετριμμένον και δεν επαναφέρατε το πεπλανημένον και δεν εζητήσατε το απολωλός, αλλά εν βία και εν σκληρότητι εδεσπόζετε επ' αυτά. Και διεσκορπίσθησαν, επειδή δεν υπήρχε ποιμήν και έγιναν κατάβρωμα εις πάντα τα θηρία του αγρού και διεσκορπίσθησαν... Δια τούτο, ακούσατε, ποιμένες, νυν λόγον του Κυρίου· Ζω εγώ, λέγει Κύριος ο Θεός, εξάπαντος, επειδή τα πρόβατά μου έγιναν κατάβρωμα πάντων των θηρίων του αγρού δι' έλλειψιν ποιμένος και δεν εζήτησαν οι ποιμένες μου τα πρόβατά μου, αλλ' οι ποιμένες εβόσκησαν εαυτούς και δεν εβόσκησαν τα πρόβατά μου, δια τούτο ακούσατε, ποιμένες τον λόγον του Κυρίου. Ούτω λέγει ο Κύριος ο Θεός· Ιδού, εγώ είμαι ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΩΝ ΠΟΙΜΕΝΩΝ και θέλω εκζητήσει τα πρόβατά μου εκ της χειρός αυτών και θέλω παύσει αυτούς από του να ποιμαίνωσι τα πρόβατα· και δεν θέλουσι πλέον βόσκει εαυτούς οι ποιμένες διότι θέλω ελευθερώσει εκ του στόματος αυτών τα πρόβατά μου και δεν θέλουσι είσθε κατάβρωμα εις αυτούς*» (*Ιεζ. λδ' 1-10*).

Αλλά και εκτός της προφητείας ταύτης, ήτις τόσον χαρακτηριστικώς προλέγει την διαγωγήν ωρισμένων ποιμένων και μετά την εκκαθάρισιν αυτών υπό των Βασιλείων, Γρηγορίων και Χρυσοστόμων και πάλιν υπήρξαν περιπτώσεις λυπηραί δια τον

Κλήρον. Διότι εκ παραλλήλου με την ηθικήν του λαού εξαχρείωσιν έβαινε και η των Κληρικών, οίτινες και ηλέγχοντο υπό της Εκκλησίας ως επιρεπείς προς το ψεύδος, ως φυλάργυροι, ως οινοπόται, ως πλεονέκται, ως καπηλευόμενοι και πλαστογραφούντες, ως ιερόσυλοι και ως ασχολούμενοι περί τας μαγείας και γοητείας. «*Οι τοις λοιποίς οφείλοντες καθηγείσθε (λέγει ο Πατριάρχης Μελέτιος ο Πηγάς) τυφλώττουσιν άντικρυς· και γέγονεν εν ημίν σκότος το φως· εμπόριον νομίζουσι την Εκκλησίαν, τας ιερατικάς δε και αρχιερατικάς τάξεις ουκ Ευαγγελίου λειτουργίας... αλλά δοξομανίας υποθέσεις και πόρους χρημάτων. Ω των δεινών! Και τίς μοι δώση τη κεφαλή πηγάς δακρύων και κλαύσομαι την συμφοράν του λαού μου;... Χριστόν αυτόν έδει παρείναι, τριπλόκω πάλιν φραγγελίω της Εκκλησίας εκβαλόντα τους θεοκαπήλους*» (*βλ. Εκκλ. Ιστ. Βαφείδου, Τόμ. Γ' σελ. 127*). Και ο Αθηνών Προκόπιος, θλιβόμενος δια το κατάντημα της Εκκλησίας αποφασισμένος ν' αναστηλώση αυτήν έλεγεν, κατά την έναρξιν των συνεδριάσεων της νέας συνόδου (τον Σ/βριον του 1883) παρουσία και του Υπουργού της Παιδείας: «*Επέστη πλέον ο καιρός, αναβολή δεν χωρεί· ο κώδων της τελευταίας κρίσεως εσήμανεν ή θα υπάρξωμεν ή θα πέσωμεν ολοσχερώς*» (*βλ. Εγκλ. Λεξ. Ελευθερ. Τόμ. Ε' σελ. 341*).

Τί λοιπόν χειρότερον έχουν να μας είπουν, οι την αναξιότητα δήθεν των σημερινών Κληρικών προβάλλοντες ως αφορμήν του μη εκκλησιασμού αυτών;

Υπήρξαν προφανώς Κληρικοί, οίτινες εμείωσαν το γόητρον της Εκκλησίας αλλά, κατά τον αυτόν χρόνον υπήρξαν και Κληρικοί, οίτινες διέπρεπον εν τε τη ευσεβεία και τη αρετή. Κληρικοί, των οποίων τα ίχνη της εκ της Εκκλησίας διαβάσεως ουδέποτε θα εξαλειφθούν και οι οποίοι πάντοτε θα γεγαίρωνται και θα τιμώνται υπ' αυτής. Και όπως υπήρξαν τότε, υπάρχουν πιθανόν και σήμερον ιερείς, ουδόλως έχοντες επίγνωσιν του υψηλού των Υπουργήματος και του μεγάλου προορισμού των, όπως υπάρχουν επίσης και ιερείς οίτινες, όχι μόνον επαξίως φέρουν το ένδυμα του Κληρικού, ανωτέρου ή κατωτέρου αλλά και οι οποίοι τιμούν, εν τω προσώπω των, την ανθρωπίνην προσωπικότητα. Μεσουρανούν και σήμερον εις το στερέωμα της Εκκλησίας ιερείς και Αρχιερείς ευσεβείς και ενάρετοι, φωστήρες, πραγματικώς πρώτου μεγέθους, αντάξιοι των Πατέρων της Εκκλησίας, μοχθούντες και κοπιάζοντες εν λόγω, εν έργω, εν αναστροφή εν αγάπη υπέρ του λογικού των Ποιμνίου, το οποίον ο Χριστός τους ενεπιστεύθη και δια το οποίον είναι έτοιμοι και την ζωήν των ακόμη να θυσιάσουν. Αγιοι και αυτοί εν τω κόσμω, δικαιούνται του απολύτου σεβασμού μας και της πλήρους εμπιστοσύνης μας και εκτιμήσεώς μας, εκ του καρπού των έργων των επιγιγνωσκόμενοι.

Πώς λοιπόν θα δικαιολογηθώμεν, μη εκκλησιαζόμενοι τακτικώς και μη μετέχοντες των Μυστηρίων της Εκκλησίας, λόγω της δήθεν αναξιότητος των ιερέων; Είναι άραγε οι ιερείς ανάξιοι και είμεθα ημείς άξιοι; Ή νομίζομεν, ότι δεν πρέπει και ημείς οι Χριστιανοί να είμεθα φως του κόσμου και άλας της γης, ως οι ιερωμένοι; Μήπως δεν ονομάζει ο Απόστολος Παύλος τους Χριστιανούς της Εφέσου «*Φως εν Κυρίω;*»

(*Εφεσ. ε' 7-8*). Εάν λοιπόν ο ιερεύς είναι η πόλις, η επάνω όρους κειμένη, μη δυναμένη να κρυβή (ως είπεν ο Κύριος)· «*Ου δύναται πόλις κρυβήναι επάνω όρους κειμένη*». (*Ματθ. ε' 14*), και ο απλούς Χριστιανός οφείλει να είναι το φως της λυχνίας το φαίνον εν τη οικία και τη Κοινωνία και μη δυνάμενον υπό το μόδιον να τεθή. «*Ουδέ καίουσι λύχνον και τιθέασιν αυτόν υπό το μόδιον, αλλ' επί την λυχνίαν και λάμπει πάσι τοις εν τη οικία*» (*Ματθ. ε' 15*), ως προσθέτει ο Κύριος.

Δι' αυτό, ας στραφώμεν πρώτον εις εαυτούς, ας διορθώσωμεν τα ειδικά μας αναρίθμητα ελαττώματα, δια τα οποία θα κληθώμεν, ίνα αποδώσωμεν φρικτόν λόγον εν ημέρα κρίσεως, είτε το θέλομεν, είτε όχι, και κατόπιν, εάν μας μείνη καιρός, τότε ας βλέπωμεν και δια τα αμαρτήματα των άλλων, και δη των Κληρικών.

(Απόσπασμα εκ του βιβλίου «Άλλο καλός άνθρωπος και άλλο Χριστιανός», Δ. Παναγόπουλος (1916-1982), Εκδόσεις Νεκτ. Παναγόπουλος)